

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XI. De Cognatione Spirituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

Si filius per manumissionem consequitur libertatem, tunc nobilitas primum quasi sublatò velò splendescere incipit, suumque pretium adipiscitur. Exemplum habes in filio Naturali, qui habuit patrem nobilem, matrem verò plebejam; is enim pro nobili non habetur, nisi postquam inter parentes contractum fuerit Matrimonium; tunc enim simul fit legitimus, & nobilitatis effectum consequitur. Ad 2. *dist. Ant.* habentur pro nobilibus de Consuetudine, *transcat.* de Jure Comuni. *N. Ant. & Conf.* Ad 3. Repelluntur tantum propter specialia statuta, vel propter specialem voluntatem Fundatorum, non verò quasi de Jure non sint nobiles: sed quia non sunt nobiles ex utroque parente, uti Statuta & Fundationes exigunt.

TITULUS XI. De Cognatione Spirituali.

SUMMARIUM.

1. Cognatio est triplex.
2. 3. Quid Cognatio Spirituality.
4. Inter quas datur personas.
5. Patrinus, & Patrina seu Matrina, quinam.
6. Cognatio Spirituality dirimit Matrimonium, & inter quas personas hodie.
7. 8. An, qui baptizat vel levat propriam sobolem, privetur jure petendi debitum, vel liberetur ab obligatione reddendi.
9. An baptizans privatur & in necessitate.
10. Vel levans, contrahat impedimentum hujus cognationis.
11. 12. Quis licitè & validè agat Patrinum.
13. Quid Juris, si plures levant per se ipsos.
14. 15. Aut per Procuratorem.

Sciendum 1. inter impedimenta Matrimonii dirimentia quæ hucusque persecutus est Compiler, dari quoque triplicem Cognationem, Spiritualem, Legalem, Carnalem (quæ Consanguinitas dicitur) cui adde Affinitatem, de quibus sequentes quatuor Tituli tractabunt.

2. Sc. 2. Cognationem Spiritualem in ordine ad Matrimonium dirimendum sic describi solere: est propinquitas personarum ex collatione & susceptione Sacramentorum Baptismi & Confirmationis resultans, ac Jure Ecclesiastico dirimens Matrimonium inter certas personas. Sumitur ex 1. c. de Cognat. Spirit. & causa 30. q. 1. & 3. Dicitur 1. propinquitas personarum; sicut enim per generationem naturalem quædam personæ artius conjunguntur, ita ut reverentiam quandam sibi invicem debeant, vi cujus indecens reputatur, ut inter se Matrimonio ad actus conjugales copulentur, ita etiam per generationem spiritualem, quæ fit per Baptismum & Confirmationem, judicavit & voluit Ecclesia conjunctionem spiritualem & quasi parentelam inter certas oriri personas, vi cujus ob reverentiam sibi invicem competentem decenter Matrimonio ad actus carnales copulari non possunt. 2. Ex collatione

& susceptione Sacramentorum; nam conferens, uti & patrinus levans vel tenens, quasi pater, suscipiens verò Sacramenta quasi filius, nempe Spirituality, efficitur. 3. Baptismi & Confirmationis; nam ex aliis Sacramentis non resultat cognatio Spirituality; licet enim & ipsa conferant gratiam Sanctificantem, quæ dat quoddam esse spirituale animæ, illud tamen dant per modum reconciliationis, alimentacionis, sanacionis &c. non verò per modum generationis, uti Baptismus & Confirmatio: liquidem sicut duplex generatio carnalis consideratur à S. Thoma 3. p. in supplem. q. 56. a. 2. ad 1. & aliis, nempe una in utero per conceptionem & primam animationem per infusionem animæ rationalis, ac altera ex utero, quæ fit per editionem foetus in lucem; ita ab Ecclesia rectè consideratur duplex generatio Spirituality, nempe Baptismus, per quem homo spiritualiter nascitur primò in utero Ecclesiæ, concipitur & animatur; atque Confirmatio, per quam in aciem quasi & in conspectum educitur. 4. Jure Ecclesiastico dirimens Matrimonium inter certas personas, scilicet ob reverentiam erga se ortam ex simili vinculo, quod reperitur & oritur inter quasdam personas ex generatione carnali. Quòd autem Jure Ecclesiastico dirimat, patet ex 1. h. t. & quidem tantum ex Jure Ecclesiastico, inde fit manifestum, quòd Baptismus & Confirmatio non ex Jure Naturali proveniant, Jus verò Divinum nec scriptum nec traditum de hoc impedimento Cognationis Spirituality quidquam doceat.

Oppones. Ex administratione Sacramenti; poenitentia etiam oritur quædam Spirituality cognatio, quia datur generatio Spirituality, & conferens Sacramentum Poenitentia pater, suscipiens verò filius vel filia Spirituality nuncupatur. *can. 8. caus. 30. q. 1.* Et hinc *can. 9. seq.* peccatum luxuria cum filia Confessionis commissum vocatur adulterium: ergo non ex Baptismo & Confirmatione tantum oritur impedimentum cognationis Spirituality. R. Oritur quædam Spirituality cognatio tantum Metaphorica & similitudinaria, quæ à Jure non habetur pro impedimento dirimente, cum Sacramentum Poenitentia non conferat gratiam per modum generationis, sed per modum sanacionis, vel revocationis ad vitam. Circumstantia filia Confessionis valde quidem auget peccatum luxuria propter irreverentiam, quæ Sacramento infertur, atque probabiliter exprimenda in Confessione, ut docent multi cum S. Thoma 2. 2. q. 154. a. 10. ad 2. propriè tamen nec incestus nec adulterium est.

Sc. 3. Circa personas, quas impedimentum Cognationis Spirituality afficit, discrimen esse inter Jus Antiquum & Novum. De Jure Antiquo oriebatur 1. inter baptizantem & baptizatum, confirmantem & confirmatum: item inter patrinus & baptizatum, vel confirmatum; & ista cognatio dicitur paternitas, quia baptizans, confirmans, patrini, quasi parentum loco, baptizatus ve-

ro, & confirmatus, filiorum loco habentur, 2. Inter baptizantem, confirmantem, paternos ex una, & ex altera parte inter baptizati, vel confirmati parentes naturales; & hæc appellatur *compaternitas*; quia dictæ personæ sunt quasi compadres vel commatres respectu baptizati vel confirmati. 3. Inter uxorem baptizantis & patrini, ac inter baptizatum; quæ est *paternitas indirecta*: item inter uxorem prius carnaliter cognitam baptizantis, & patrini ex una, & ex altera parte inter baptizati parentes naturales, quæ est *compaternitas indirecta*. 4. Inter baptizatum, vel confirmatum, tanquam filios spirituales, & inter filios naturales seu carnales baptizantis, vel confirmantis, siquos ille habuit; qui cum quasi fratres efficiantur, cognatio hæc nuncupatur *fraternitas*. Habentur hæc *can. 5. caus. 30. q. 1. can. 1. seqq. q. 3. can. 1. 3. q. 4. c. 4. 6. 7. h. t. c. 1. eod. in 6.* De Jure Novo autem scilicet Tridentini *f. 24. c. 2. de Ref. Matrim.* impedimentum Cognationis Spiritualis solum contrahitur inter baptizantem & baptizatum, confirmantem & confirmatum, baptizatque, vel confirmati, patrem & matrem: item inter paternos & baptizatum, vel confirmatum, baptizatque, vel confirmati, patrem & matrem: non vero se extendit ad uxorem vel liberos carnales baptizantis: adeoque sublata est *paternitas*, & *compaternitas indirecta*, atque *fraternitas*; licet manserit paternitas & compaternitas directa. Unde patrini inter se non contrahunt impedimentum istud; cum neque de Jure Antiquo cognatio ulla inter hos fuerit contracta: nec filius baptizantis aut patrini cum baptizata &c. quia hæc foret fraternitas, quæ est sublata.

5. Sc. 4. *Patrinum* (& *patrinam*, vel potius *Matrinam*) dici, qui tenet, levat, suscipit, vel saltem tangit eum, qui baptizatur vel confirmatur, atque spondet, (tacite saltem) suscipiendo, se habiturum paternam illius curam spirituales, instruendo de rebus fidei, & Christiana vita. *can. 105. d. 4. de Consecr.* Unde etiam vocatur pater spiritualis, vel pædagogus hominis baptizandi, aut fideiutor. In baptismo solenni non potest omitti absque gravi peccato patrinus, tum propter præceptum Ecclesiæ, tum propter receptissimam totius Ecclesiæ consuetudinem, atque communem sensum DD. contra Possevin. & Archang. De Jure Antiquo poterat adhiberi unus tantum, sive vir, sive mulier. *can. 100. seq. d. cit. c. fin. h. t. in 6.* Utrum vero vir, & non foemina, in baptismo vel confirmatione maris, ac sola foemina in baptismo foemellæ &c. adhiberi debeat, vel promiscuè etiam vir apud foeminam, & vicissim, rectè adhibeatur, disputant DD. in utramque partem probabiliter; suadet tamen Gobat, ut Parochus se accommodet consuetudini suæ diocesis. In Baptismo ex concessione Tridentini *l. cit.* licet adhibere unum & unam; in Confirmatione ta-

men tantum unus vel una, adhiberi debet, ut tenet probabilior cum Suar. Palao, Barb. de *Offic. Episc. alleg. 30. n. 43.* quia Tridentinum, ubi *lo. cit.* corripit Jus Antiquum admittere do unum & unam, de solo Baptismo loquitur: lex autem correctoria Juris non est extendenda. Et licet Trid. v. *ea quoque*, extendat suum decretum etiam ad Confirmationem; ibi tamen solum de personis cognationem spirituales contrahentibus agit, non de numero Patrinorum. Ut autem aliquis ritus ac validè obeat munus Patrini, requiritur, ut Baptismus, vel Confirmatio, administretur revera ac validè; unde si infans propter periculum fuit baptizatus domi privatim, postea verò in Ecclesia suppletur ceremonia, & inter has etiam adhibetur, qui teneat infantem, non contrahit iste cognationem spirituales; quia per solas ceremonias non regeneratur spiritualiter infans. Probabilior etiam non contrahit, qui tenet baptizandum &c. si baptismus sub conditione tantum conferatur, adeoque dubium est, utrum revera conferatur. 2. Ut verè ac physice vel leviter, teneat, & quasi succollet, aut immediate suscipiat de manu baptizati eum, qui baptizatur, vel saltem tangat propriis manibus baptizandum aut confirmandum, non obiter & momentaneè digito v. g. sed ita, ut tactus possit vocari *tenio, apprehenso, suscipio, levatio* ex sacro fonte &c. licet baptizatus adultus: id enim significant verba, *suscepit, accipit, tenet, levat, tangit*, quibus utuntur *ant. Jura*. Non tamen est necesse, ut tactus fiat immediate in corpore nudo, modò fiat super vestes, vel in quodam linceo vel disco. 3. Ut patrinus, vel matrina (vel uterque in Baptismo, si duo adhibentur) prius designetur, nempe à parentibus, vel illis, qui Baptismum procurant: in horum defectu à Parocho (in Confirmatione ab Episcopo) Trid. *lo. cit.* quamvis hæc designatio multis videatur non esse absolute necessaria: utrum verò, si plures quàm unus, vel unus & una, designarentur à parentibus, si omnes contrahant cognationem spirituales, item an, si nullus sit designatus, unus tamen nihilominus vel plures tangerent, isti eandem contrahant, dicemus infra. Cæterum non legitur prohibitum, quò minus duo invicem possint esse patrini, & sibi mutuo proles levare ex sacro fonte; imò id praxis habet; in his tamen oritur duplex compaternitas ratione utriusque proles. 4. Ut patrinus habeat intentionem faciendi, quod instituit Ecclesiæ, vel sustinendi munus patrini seu patris spiritualis, ut docet communis & probabilior cum Sanch. *l. 7. d. 58. n. 4.* quia sine hac non formaliter agit patrinus: unde tenens eum, qui baptizatur, ne cadat in terram, vel ut commodius possit peragi Baptismus, non contrahit cognationem spirituales. 5. Ut ipse sit prius baptizatus, vel, si teneat confirmandum, sit prius confirmatus, ut habet communis; cum sit absurdum, ut ill.

ut aliquis sit pater spiritualis, qui tamen ipse necdum est natus spiritualiter. His præmissis ulterius.

De Impedimento Cognationis Spiritualis

6 Dico 1. Cognatio Spiritualis dirimit Matrimonium contrahendum hodie tantum inter baptizantem, confirmantem, & paternos ex una, ac inter baptizatum & confirmatum, hujusque patrem & matrem, ex altera parte. Trid. s. 24. c. 2. de Res. Matr. ubi restrictum est Jus Antiquum, uti notavimus n. 4. Dixi, contrahendum; nam semel contractum non dirimit, ut si maritus baptizet vel levet propriam prolem, ex sua uxore natam; cum tamen alias inter baptizantem vel patrinum, ac inter baptizati matrem oritur hoc impedimentum. Sed hinc.

7 Quæres, an, si maritus baptizet propriam sobolem, vel levet, non saltem contrahat cognationem spirituales cum sua uxore ita, ut privetur jure petendi debitum conjugale, vel liberetur obligatione reddendi? Idem est, si vicissim uxor baptizet vel levet propriam sobolem. 1. Si id faciat in casu necessitatis, quo alius baptizans, vel patrinus commodè haberi nequit, certò non contrahit, ut habet communis ex can. 7. caus. 30. q. 1. quia talis laudabiliter agit. Idem esse ajunt, si ex probabili ignorantia Juris vel facti faciat. Ratio; quia quatenus privaretur jure petendi, esset poena, quæ, præsertim si privet jure jam quæsitò, ab ignorante non incurritur: quatenus verò liberaretur ab obligatione reddendi debitum, id cederet in præjudicium conjugis innocentis. Si verò non ex propria uxore, sed ex persona soluta, vel concubina natam sobolem baptizaret vel teneret pater, contraheret certò impedimentum dirimens Matrimonii cum tali femina, baptizata proles matre, juxta Trid. lo. cit. 2. Esti extra casum necessitatis baptizet, vel levet, prolem ex propria conjugate natam, sive scienter sive ignoranter, probabilius tamen nec privatur jure petendi debitum conjugale, nec liberatur ab obligatione reddendi. Ita Suar. Amadæus Guimenius, Gasp. Hurtad. Maltr. de Matrim. n. 339. Zoel. h. r. n. 9. Corvinus lib. 2. Jur. Canon. tit. 13. P. Krimer lib. 4. Decretal. n. 1110. & 1116. & alii, contra æque multos, imò plures, inter quos est S. Thom. Sanch. Tann. Laym. Barb. Valleng. Pirh. Gonzal. Engel. Sporer &c. Prob. 1. ex c. 2. h. r. ibi: nobis videtur, ait Pontifex, quod, sive ex ignorantia, sive ex malitia id fecerint (vir vel mulier) non sint ab invicem separandi, nec alter alteri debitum debet subtrahere, nisi ad continentiam servandam possint induci: quia, si ex ignorantia id factum est, eos ignorantia excusare videtur: si ex malitia, eis sua fraus non debet patrocinari vel dolus. Rubrica autem hujus c. sic habet: compaternitas scienter vel ignoranter superveniens inter conjuges conjugium non dissolvit, scilicet quoad petitionem & redditionem debiti. Consonat

c. 5. eod. & can. 5. caus. 30. q. 1. ibi: si autem conjuges legitimi, unus, aut ambo, ex industria fecerint, ut filium suum de fonte susciperent, si inupti permanere voluerint, bonum est; sin autem, gravis penitentia infideliatori injungatur, & simul maneant: ergo manet jus petendi debitum, & obligatio reddendi. Prob. 2. privatio juris petendi debitum est poena, & liberatio ab obligatione reddendi illud studiosè quæsit per baptismationem vel levationem propria sobolis cedit in grave præjudicium innocentis conjugis: sed poena non debet asseri sine claro & expresso textu Juris, nec præjudicium inferri innocenti absque urgente causa, cujusmodi hic non reperitur: ergo. Prob. 3. Foret periculum incontinentiæ clarum & propinquum inter conjuges, qui cohabitare debent absque jure petendi, & obligatione reddendi debitum: ergo absque claro Jure & urgenti causa non debet asseri hæc privatio, & deobligatio.

Oppones 1. Ex can. 1. 2. 3. q. cit. eruitur, 8 quod conjuges levantes vel baptizantes propriam sobolem separari, & à communi thoro removeri debeant, saltem si id faciant cum consensu mutuo, vel unius saltem, & extra necessitatem: ergo privantur jure petendi debitum. 2. Qui absque necessitate baptizet vel levet suæ conjugis prolem scienter, peccat graviter: ergo contrahit impedimentum cognationis spiritualis, quantum potest: sed quoad privationem juris petendi debitum contrahere potest: ergo. 3. Impedimenta, quæ, si antecedunt, dirimunt Matrimonium contrahendum, privant jure petendi debitum, si superveniunt jam contracto, uti patet in Affinitate, orta ex copula mariti cum consanguinea suæ uxoris; & in voto solenni, quod quis edit post contractum jam Matrimonium: atqui cognatio spiritualis, si antecedit Matrimonium, dirimit illud: ergo, si supervenit, privat saltem jure petendi debitum. 4. ad 1. trans. Ant. nam ferè solum à contrario eruitur, quod argumentum non adeò firmum est, præsertim ubi de gravi poena, & periculo propinquo peccati inducendo agitur. N. Conf. licet enim de Jure Antiquo fuisset statuta privatio juris petendi debitum, illud tamen correctum est per c. 2. & rubr. cit. c. 5. & can. 5. cit. ut agnoscit ipse Sanch. adversarius l. 9. d. 26. n. 7. Ad 2. C. Ant. imò & Conf. sed dist. subsumpt. quoad privationem juris petendi debitum contrahere potest, vel potius posset, nisi Jus in c. 2. cit. noluisse contrahi. C. Si noluit contrahi, uti probabiliter noluit. N. subsumpt. Imò, licet nascatur cognatio spiritualis inter talem maritum & uxorem, ea tamen de Jure Moderno non habet vim privandi jure debitum conjugale petendi, minus dissolvendi Matrimonium contractum. Ad 3. dist. Ma. privant jure petendi debitum, si id Jure claro est expressum, uti de Affinitate dicta expressum est in c. 1. & 4. de eo, qui cognovit, & de Voto solenni in 6. 3. & 12. de Convers. conjug. tunc

tunc *C. Ma.* si id claro Jure non est expressum. *N. Ma.* Moderno Jure potius contrarium videtur statutum de Cognatione Spiritualis.

Dico 2. Etiam privatim & in necessitate baptizans, sive Laicus sit sive Clericus, contrahit impedimentum cognationis spiritualis. Adeoque istud oritur non tantum ex baptismo solenni, sed etiam privato, respectu baptizantis. Communissima contra pauculos apud Sanch. l. 7. d. 62. n. 10. Prob. 1. Quia Jura indiscriminatim, non distinguendo inter baptismum solennem & privatum, in-vel extra necessitatem collatum, statuunt impedimentum cognationis spiritualis. 2. Ratio Juris, quod nimirum in baptismo fiat generatio spiritualis, æque reperitur in baptismo non solenni, ac in solenni. 3. Si cognatio tantum ex baptismo solenni oriretur, frustra fere esset hoc impedimentum statutum respectu baptizantis; nam fere solus Sacerdos, qui ratione voti solennis jam est inhabilis ad omne Matrimonium, est minister baptismi solennis. Oppones 1. In *c. fin. h. r.* ubi statuitur impedimentum cognationis spiritualis, est sermo de sacerdote baptizante, qui non aliter, quam solenniter, de via ordinaria baptizare solet: ergo laicus, & non-solenniter baptizans, illud non contrahit. 2. Pater propriam sobolem suæ uxoris in necessitate & privatim baptizans non incurrit impedimentum cognationis, uti paulo ante docuimus: ergo nec alius privatim aut in necessitate baptizans. 3. Iniquum videtur, ut quis propter actum laudabilem, & præceptum, qualis est collatio baptismi in necessitate, privetur jure contrahendi Matrimonium cum prole baptizata, vel ejus matre, & sic quasi puniatur, per *can. 7. cit.* ergo. R. ad 1. Ibi fit mentio sacerdotis narrative tantum & occasione facti, non dispositivè, & per modum juris. Ad 2. Imprimis non negavimus, cognationem spirituales contrahi à tali patre, sed impedimentum, quo privetur jure petendi debitum, negavimus cum *c. 2. h. r.* Dein *N. Conf. & parit.* nam privatio debiti est poena, impedimentum cognationis spiritualis est tantum inhabilitas, quæ absque omni culpa, imò ex actu laudabili, incurri potest, uti patet in irregularitate, quam incurrit Judex aliquem damnans ad mortem. Demum facilius aliquid futurum, ne acquiratur, impeditur, quam tollatur jus jam quæsitum certum, quale est jus petendi debitum in conjugio. Ad 4. *N. Ant.* pro casu, quo aliquid à Jure claro statuitur, & quidem ut inhabilitas, non ut poena, uti constat in priori exemplo de Judice: Jus autem clarè statuit sine ulla distinctione inter baptismum solennem & non-solennem impedimentum cognationis, nec ut poenam, sed ut inhabilitatem præcisè.

Quæres, an etiam levans prolem, quæ privatim & in necessitate baptizatur, contra-

hat impedimentum cognationis spiritualis, & consequenter an sit verus patrini? R. id negari à plurimis, affirmari à multis absolute. Rectius distinguit P. Schmalzgruber h. r. n. 55. cum aliis. Vel enim in privato baptismo in necessitate collato proles tenetur tantum materialiter, ut commodius administraretur baptismus, uti ordinariè contingit? & tunc utique non contrahitur a tenente cognatio spiritualis. Vel tenetur formaliter cum intentione obeundi munus patrini? & probabilius contrahitur cognatio, quia Jura, & Tridentinum, dum à levantibus & patrinis docet illam contrahi, non distinguit inter baptismum solennem & privatum in necessitate collatum; & quia assistentia patrini est aliquod officium ad representandam & perficiendam spirituales generationem ab Ecclesia ordinatam; quod etiam in baptismo privato locum habet. Oppones. Assistentia patrini non est de substantia baptismi, sed est mera solennitas: atqui solennitas nunquam formaliter exerceatur, nisi in baptismo solenni: ergo nec assistentia patrini fit formaliter unquam, nisi in baptismo solenni: ergo nec assistentia patrini fit formaliter unquam, nisi in baptismo solenni. R. Quamvis non sit de substantia baptismi, non tamen est mera solennitas, sed officium fideiussoris, partis spiritualis, instructoris in fide, quo omnem baptizatum Ecclesia vult esse instructum; quia per eum representatur & completè petitur generatio spiritualis.

Dico 3. Patrinum (vel Matrinam) agere regulariter potest omnis Catholicus, rationis usu præditus; nec ulla ætas est determinata. Sanch. l. 7. d. 61. n. 3. Gobat, in *Theol. Exprim.* rr. 2. n. 555. & rr. 9. n. 173. Baro, Pignat, &c. Ratio, quia Jura nihil aliud requirunt; nec ætatem determinant. Addit tamen Gobat, in Germania pueros octennes, & puellas novennes, non habendos esse pro doli capacibus, & aptis ad munus patrini, si dubium sit de sufficienti usu rationis. Dico 1. regulariter; nam sine peccato munus patrini suscipere non posse Monachos, & probabiliter etiam alios Religiosos, nisi iusta causa id exigat, censet cum communioni Laym. & Pirhing h. n. 34. propter *can. 103. seq. d. 4. de Consecr.* ne illis detur occasio dissolvendæ disciplinæ Religiosæ per crebra colloquia cum compatribus & commatribus. Nec admittendi sunt infames & criminosi, consequenter nec excommunicati & interdicti. Krimer h. n. 1108. cum Laym. Dixi 2. Catholicus: unde hæretici valde quidem, quia baptizati sunt, adhibentur in baptismo, sed regulariter illicite. Dian. Gob. Tanner. Laym. quia indecens videtur ad hanc sacram ceremoniam adhibere hæreticum, & inconveniens ex eo etiam capite, quod officium patrini sit instruere baptizandum in Fide Catholica, ac pro eo sponsonem facere. Si tamen gravis causa seu necessitas postularet, posset hæreticus, qui à

parentibus est designatus pro patrino, ad-
mitti licite. Dian. Laym. Gob. Palao, Pirh.
n. 42. ut si alias gravis offensa, & dissensio
inter familias timeretur, vel infans alias do-
mi absque patrino baptizari deberet, cum
aliorum scandalo &c. præsertim ubi praxis
habet, ut tam hæretici in baptismo Catho-
licorum, quam Catholici in baptismo hæ-
reticorum adhiberi soleant, uti fit quando-
que, ubi utriusque Religionis homines in ea-
dem civitate immixti commorantur. Nec
obstat, quòd patrini alii sit instruere bap-
tizatum in fide, & id spondeat, quia hæc in-
structio non amplius à patrinis, sed à paren-
tibus, pædagogis, Catechistis fieri consuevit.
Nec solent ab istis hæreticis ita immixtis ri-
deri ceremoniæ Baptismi Catholici. Adhuc
facilius potest permitti, ut Catholicus patri-
num agat in Baptismo ab hæreticis collato,
maximè ubi usus sic habet, uti v. g. Augus-
tæ Vindelicorum, & in Germania, ubi hæ-
retici sunt tolerati, cum quibus communi-
care licet. Gob. tr. 2. n. 565. Arsdekin &c.
Nec talis actus est professio alterius fidei,
cum baptismus quoad substantiam sit Ca-
tholicus, & assistentia per se sit opus pium.
Hucusque locuti sumus de patrino baptismi;
nam in Confirmatione nec valide patrilinos
agent hæretici, quando ipsi non sunt confir-
mati, uti ordinariè non sunt. per *can. 102. d. 4. cit.*

Quæres, an infideles non baptizati, uti
Judæi, Turcæ, Gentiles &c. valide agant
patrilinos in baptismo, & cognationem spiri-
tualem contrahant, si baptizatum levant?
R. cum S. Th. & communi contra *gl. in*
can. cit. ibi: in Baptismo, vel Chrismate. Con-
firmatione non potest alium suscipere in filium, qui
non est ipse baptizatus vel confirmatus. Ratio est, quia
sicut non habens vitam carnalem nequit esse
cognatus carnaliter, ita nec habens vitam spiri-
tualem Christianitatis potest esse cognatus spiri-
tualiter & Christiane. Accedit, quòd tales in-
fideles legibus Ecclesiæ non subint. Oppo-
nes 1. Si infidelis baptizet ritè prolem Ca-
tholici sive Ethnici, valet baptismus, & con-
trahit cum baptizata cognationem spiritua-
lem: ergo etiam si illam levet ritè & cum
debita intentione. 2. Baptizatus ab infideli
verè accipit esse spirituale: ergo verè fit fi-
lius spiritualis baptizantis: ergo & levantis.
R. ad 1. Baptismus quidem valet; at co-
gnatio spiritualis non contrahitur; quia in
subiecto baptizante non est capacitas con-
trahendi cognationem spiritualement, licet ad-
sit capacitas conferendi baptismum: quia
verò in levante etiam deest capacitas levan-
di debitè, nec valide agit patrimum, nec spiri-
tualem cognationem consequenter con-
trahit, cuius nec aliunde est capax. Ad 2.
Non satis est ad cognationem accipere
esse ab alio, sed oportet accipere à prin-
cipio vivente simili in natura. Cæterum
baptizans, vel levans prolem infidelis paren-
tis, nec ipse contrahit cognationem cum
parente; quia cognatio est relatio mutua,

Lib. IV. R. P. Viri Pichler.

consequenter si in uno non oriatur, nec
in altero oriatur. Neque contrahetur, si
postmodum & parens baptizetur, quia ba-
ptismus tanquam causa non amplius existit
tunc, adeoque nihil operari valet.

Dico 4. Si plures, quam unus & una, à 13
parentibus vel parochio designati, tangant
vel levant baptizatum, illi non contrahunt
cognationem spiritualement. 2. Si verò nul-
lus per errorem fuit designatus, probabiliter
omnes, quotquot tangunt, vel levant, ean-
dem contrahunt, præsertim si non constet,
quis eorum primus tetigerit. Pars prior ha-
betur expressè in Trid. s. 24. c. 2. de Ref. Ma-
ritim. ubi correctum est Jus Antiquum c. fin.
h. t. in 6. vi cuius, licet unus vel una tantum
tam in Baptismo quam in Confirmatione,
debuerit esse patrimum vel matrimum, omnes
tamen, si plures accesserint & tetigerint, co-
gnationem spiritualement contraxerunt. Si ta-
men plures fuissent designati, pariter omnes
contraherent vi Trident. ut docet Barb.
Sanch. Reiffenstuel h. n. 20. 21. contra mul-
tos: quamvis enim Trid. vetuerit plures
designari quam unum & unam in baptismo,
tamen non irritavit factum plurium, si plu-
res fuissent designati, saltem si simul susci-
pant seu levant. Posterior colligitur ex
c. fin. cit. quod à Tridentino correctum vi-
detur taurum pro casu, quo patrini & matri-
næ designatio aliqua facta est. Navar. Tan-
ner. Palao, Barb. Laym. Pignat. ro. 7. *Con-*
sult. 93. n. 6. 7. Opposita tamen sententia,
quòd tali casu nullus contrahat cognatio-
nem, quam tenent Sanch, Conink, Gobat,
Mastrius, Gonzal. in c. fin. cit. n. 7. ferè est
æquè probabilis; quia Tridentinum videtur
tanquam formam ad hoc, ut quis valide
agat patrimum, requirere designationem, &
intendit vitare multiplicationem patrino-
rum, ac inde consequentium cognationum.
Oppones contra prioris partis appendicem,
ubi diximus, casu quo plures essent designa-
ti, omnes cognatione spirituali affici: Tri-
dentinum voluit restringere multitudinem
patrilinorum, & ideo voluit tantum designa-
ri unum, & ad summum unum & unam:
ergo designationem unius, vel ad summum
duorum, voluit valere: ergo designatio plu-
rium est irrita. R. prohibuit quidem desi-
gnari plures, plurium tamen designationem
non irritavit, quia per clausulam irritantem
affecit solum illos, qui non designati ultra
designatos accedunt & pro patrinis se intru-
dunt; sic enim habet: quòd si alii ultra designa-
tos baptizatum tetigerint, cognationem spiritualement
nullo pacto contrahunt. En! clausula irritans
tantum cadit super illos, qui non sunt desi-
gnati, & ultra designatos accedunt.

Dico 5. Siquis levet baptizatum vel con- 14
firmatum per Procuratorem (quod fie-
ri posse hodierna praxis tolerata apud Ma-
gnates demonstrat) non procurator, sed so-
lus constituens procuratorem, seu principa-
lis contrahit cognationem spiritualement. Ita
verior cum Abb. in c. 6. h. t. n. 4. Nav.
Laym.

P

Laym. Less. Gob. Barb. Clericat. *de Matrim. decis. 23. n. 8.* qui refert, sic esse resolutum à S. Congreg. ann. 1582. contra Francum, qui eam à solo procuratore, & contra Joan. Andr. aliisque à Sanch. *l. 7. d. 59. n. 10.* citatos, qui ab utroque, procuratore & principali, putant contrahi. Prob. 1. Quando quis per Procuratorem contrahit Matrimonium, solus ipse, & non Procurator, fit conjunx, & contrahit inde ortum impedimentum publicæ honestatis: ergo etiam solus principalis, non Procurator, verè fit patrinus, & contrahit cognationem spiritualem. 2. Si principalis non fieret verè patrinus, nullus in tali Baptismo, vel Confirmatione, adesset patrinus; quia Procurator nec levat aut tangit suo, sed alieno nomine, nec actus operantur ultra intentionem agentium: atqui non est credibile, quòd Ecclesia in casu, quo quis per Procuratorem levat baptismum &c. permittat Baptismum solennem administrari sine omni vero patrino: ergo. 3. Quod quis facit per alium, facere censetur per se ipsum. *c. 68. c. 72. de R. J. in 6.* ergo principalis censetur re ipsa & in æstimatione morali levare, si ibi substituit Procuratorem.

15 Oppones 1. Jura requirunt tactum physicum baptizati vel confirmati, ut censetur officium patrini ritè peractum, *can. 7. caus. 30. q. 1.* ibi: *propriis manibus retinendo suscepisset.* item *c. 1. h. t. in 6.* &c. at principalis, per procuratorem levans, non tangit baptismum, vel confirmatum physice, sed moraliter tantum & per alium. 2. Procurator substituitur à parochio baptizans aliquem contrahit cognationem spiritualem, & non parochus substituens: ergo etiam non contrahit substituens procuratorem ad levandum. 3. Si cognationem non contraheret Procurator, sed principalis eum constituens, tunc, si aliqua communitas substitueret Procuratorem, vel tota communitas eam deberet contrahere; quod dici nequit, cum sit persona ficta: vel singuli de communitate; quod est contra Tridentinum, plures quàm unum & unam non admittens, imò licet plures designarentur, non tamen contraherent, nisi actu tenerent & levarent: vel nullus; quod videtur contrarium menti Ecclesiæ, non permittentis solennem celebrari baptismum sine patrino: ergo non principalis, sed Procurator contrahit cognationem spiritualem. R. ad 1. *dist. Ma.* requirunt contactum physicum, vel à principali vel ab ejus Procuratore exercendum, *c. Ma.* necessàrio ab ipso principali. *N. Ma.* sicut v. g. si emptor ædium constituat Procuratorem ad capiendam illarum possessionem per physicum ingressum, vel physicam receptionem clavium, ipse fit possessor non Procurator, licet actionem physicam pro transferenda possessione necessariam per alium posuerit. Cur ergo patrinus fieri, & cognationem spiritualem contrahere per Procuratoris ministerium non possit princi-

palis, cum id nullo Jure prohibeatur? Aliud est de cognatione legali, utpote quam Jura per Procuratorem contrahi expresse vetant. Ad 2. *N. Conf. & parit.* quia qui substituitur ab alio baptizat, licentiam quidem & confirmationem accipit ab alio, baptismum tamen non illius nomine ministrat, & ut ejus Procurator, sed nomine & auctoritate Christi, cujus agit Ministerium nomine proprio: contra Procurator ad tenendum vel levandum ab alio constitutus, constituitur tantum nomine & auctoritate agit. Breviter: Minister Sacramenti semper illud conficit nomine Christi, non alicujus hominis: ut verò patrinus agit nomine proprio, & hinc ejus nomine agit quoque Procurator, si quem substituit. Ad 3. rectè probatur, quod neque communitas quæ talis, neque singula illius membra contrahant cognationem in dicto casu. Igitur ne ullus adsit patrinus contra SS. Canones, vel nunquam eligendus in patrinum est integra communitas, vel si eligatur, constitui ab illa debet unus aliqui determinatus, qui nomine suo teneat vel levat baptismum, non ut Procurator, licet jussu communitatis.

TITULUS XII.

De Cognatione Legali.

SUMMARIUM.

1. 2. Quid & quoruplex sit Adoptio, ex qua videtur Cognatio Legalis.
3. Quid sit cognatio legalis, & quoruplex.
4. Non solum paternitas & fraternitas legalis, sed etiam affinitas legalis dirimit Matrimonium.
5. 6. At non nisi orta sit ex Adoptione perfecta seu ex Arrogatione.
7. Quousque duret impedimentum cognationis legalis.

SCIendum 1. Sicut per collationem & suspensionem Sacramentorum Baptismi & Confirmationis fundatur ex dispositione Juris Canonici aliqua cognatio, quæ spiritualis dicitur, inter certas personas ditimens Matrimonium, ita per Adoptionem, saltem perfectam, ex dispositione juris civilis originaliter, approbati postea à SS. Canonibus, fundari aliquam cognationem, quæ legalis appellatur, utpote primitus inducta à legibus. Porro Adoptio, in qua fundatur cognatio hæc, in genere sic definitur: est actus legitimus, quo persona extranea in filium vel filiam, nepotem vel neptem assumitur. Quoad rem communis cum S. Thoma in *Supplem. q. 57. a. 1. in C. & in 4. d. 42. q. 2. a. 1.* Sumiturque ex *l. 1. l. 111. &c. ff. de adoption.* vi quarum assumpti taliter habentur perinde, ac si ex propria uxore essent procreati. Per extraneam personam intelligitur, quæ in adoptantis patria potestate, seu filius aut filia, nepos aut neptis non est. Per tò legitimus verò, quòd adoptio fieri debeat secundum leges, & à legibus inventa sit, Forma à legibus præscripta, sine qua adoptio non valet, requiritur sequen-